

Митрополит Амфилохије: Онај који изговара име Божије, тај ће се спасти у имену Божијем

Бесједа блаженопочившег Митрополита Амфилохија у Цркви Светог Петра Цетињског у Спужу, 1. новембар 2009. године

„Уста моја возглагољут премудрост, и поученије срдца мојего разум.“ Ово су ријечи Светога пророка Божијег, браћо и сестре, које увијек изнова понављамо, ријечи које нам откривају велику истину и наше узвишено људско призивање. Наша уста су призвана да говоре истину, а наше срце је призвано да буде испуњено разумом, правим знањем. Уста да говоре премудрост, а поука, оно чиме се васпитава наше срце, то је разум, разумност, то је она истина и свјетлост којом Бог обасјава сваког човјека који долази у овај свијет. Човјек из свога срца износи старо и ново. Оно што је у човјековом срцу, то је у његовом животу. То је оно што је и у његовом уму, то је оно што говоре његова уста. Уста не могу говорити нешто друго до оно што човјек има у своме срцу. Ако је у срцу гријех, ако је у срцу лаж и нечистота, онда је природно да се та лажи, та нечистота преноси преко човјєкових уста. Ако је у

уму човјековом незнање или лажно знање, онда ће и срце човјеково се поучавати тим незнањем или лажним знањем, и онда ће и језик човјеков да говори и изговара лажно знање.

Сви Божији људи, од настанка човјека до данас, они су се држали ове истине. Њихова уста су говорила премудрост, а њихово срце је било испуњено и научено истинским и правим знањем Божијим. Зато све оно што су они записали је испуњено истинским знањем и мудрошћу и оно што су изговорили такође је испуњено знањем и мудрошћу. И оно што су чинили и творили је било плод тог њиховог унутарњег просвећења њиховог ума и њиховог срца и тога знања које је настајало кроз додир њиховог ума и срца са добротом, са истином и са љепотом. Зато им је све било добро, све им је било чудесно лијепо, све им је било истинито.

Једног од таквих дивних Божијих зналаца, односно двојицу таквих богозналаца ми данас прослављамо. Прослављамо пророка Јоила, који је живио скоро осам вијекова прије Христа, а прослављамо и Светог оца нашег Петра Цетињског, који је живио на више од двије и по хиљаде година послје пророка Јоила, а данас прослављамо и још двојицу дивних Божијих угодника, богозналаца, христозналаца и чудотвораца: Светога Прохора Пчињскога и Светога Јована Рилскога. Оно што је за нас овдје, у Црној Гори и шире, Свети Василије Острошки, то је за нашу браћу православне Бугаре Свети Јован Рилски. Велика светиња је манастир Светога Јована Рилског, који данас прославља и други велики манастир на југу наше земље и нашег народа, манастир Светога Прохора Пчињског. И он је живио у древна времена, али знање, мудрост и дјела његова допиру до нас и нас надахњују као знање, мудрост и дјела чудотворнога Светога Петра Цетињскога.

Међу њима, које поменусмо, прво мјесто заузима пророк Божији Јоил. Име му значи „Јахве је Бог“. Онај који јесте, који је био и који ће доћи је Бог. Дакле, у његовом имену је записано име самога Бога. Зато је и сво његово дјело, и књига коју нам је оставио, књига пророка Јоила, прослављање управо имена Божијега. Није његова књига велика. Узмите Свето писмо па ће те је наћи међу књигама, такозваних, малих пророка. Није много велика, није он много написао, као што истински и прави људи никада нијесу много писали. Али оно што су написали и што су оставили, то је чисто злато, то је чисто пшенично зрно које увијек храни човјека својом храном, нетрулежном и непролазном. И књига пророка Божијег Јоила, о чијем земаљском животу и не знамо много, али књига његова свједочи и о њему и о његовом времену, свједочи о изабраном народу његовог времена и о стању у коме се налазио изабрани

Божији народ. Свједочи и о другим народима, или како их он назива, о „великом народу који напада и угрожава његов народ израиљски“. Свједочи и о духовним и о моралним законима који господаре животом појединаца и животом народа, у конкретном случају оног првог јеврејског Божијег народа и народа који су живјели око њега, великих и малих народа, о којима је оставио своје свједочанство Свети пророк Јоил.

И не само што свједочи пророк Јоил о духовним и моралним законима, према којима се управља свијет и човјек, него нам открива и једну велику и свету истину безброј пута потврђену кроз историју: да онај који изговара име Божије, тај ће се спасти у имену Божијем. Он је то знао, а Свети отац наш Петар Цетињски је то знао и потврдио, да је „у имену Божијем суд и правда“. А то што је он записао, то је научио од пророка Јоила, у чијем имену је управо откривена истина самога Бога и кроз чију књигу је откривена правда и знање и мудрост коју је он говорио и која је била записана у његовом срцу. Пророк Јоил, откривајући та збивања у свом народу, у свом времену и указујући на те духовне и моралне законе по којима се управља и живот свог народа и других народа, он нам посвједочује и још једну велику истину, која ће се потврдити нарочито послје Христовог доласка у овај свијет: записује пророк ријечи које је чуо од Господа, Богом надахнут, гдје Господ каже да „ће излити Духа Свога Светога на свако тијело“, догађај Духовдана, када је Дух Божији, Дух Свети сишао на Цркву Божију, на ученике Христове, оне прве ученике Његове. Дух Свети који се излио на Педесетницу, али се од тада, и до данас и до краја свијета непрекидно излива на оне чији је наук, разум и на оне чија уста говоре премудрост. Дух Свети који је душа Цркве Божије, који надахњује и просвећује сваког човјека који прима разум Божији, Дух Божији, у себе и који усмјерава путеве своје, сагласно вољи Божијој и сагласно поуци Духа Светога који се излива на људску душу.

Тај Дух Свети се увијек излива на онога који се крштава! Ви сви знате како се послје погружења трократног у воду, обавља се она друга тајна, тајна Светог миропомазања, када светим миром, које је симбол Духа Светога и Његовог изливања, свештеник и епископ, када запечаћује онога који се крштава и говоре ријечи „Печат дара Духа Светога“, шта је то друго него је потврда ријечи пророка Наума „излићу Духа Свога Светога на свако тијело“. А тај мали пророк, по имену мали, али по дјелу и мудрости велики, још једну дивну и велику истину је посвједочио, која се остварује и која ће се остварити на крају свијета и вијека: говори пророк о томе како ће се у долину јездралонску сабрати народи када дође дан Господњи. Први је пророк Јоил онај који је почео да говори, можда прије њега пророк Амос, такође

старозавјетни, о дану Господњем! О оном дану у коме ће се сабрати сви дани историје рода људскога: дан Господњи, дан Страшнога суда, гдје пророк говори о сабрању народа у тај дан, у који ће Бог судити живима и мртвима и у који ће се открити тајне људских срдаца, тајне овога свијета и свега онога што се догађало на земљи. Откриће се тајне земаљских народа, њихова дјела и њихова недјела, тајне људскога срца и свакога човјека: човјекова дјела и човјекова недјела.

Дан Господњи о коме говори Господ, нарочито у Матејевом Јеванђељу, оном последњем дану у који се сабирају сви дани и сва људска историја. А све ово што је Свети пророк говорио, што је прозрео и што је посвједочио, све што су уста његова говорила и чиме се срце његово хранило и васпитаваало, све је то исто оно чијем су се хранили и други Свети Божији људи, апостоли, пророци и угодници. А међу њима, наравно, посебно мјесто заузима Свети отац наш Петар Цетињски Чудотворац. Када читамо његове посланице, то је као да читамо књигу пророка Јоила. Надахнут њоме, надахнут истим оним Духом Светим којим је био надахнут пророк Јоил, Свети Петар освјетљава таму свога времена. Уста његова су говорила премудрост, а наук и знање срца његовог било је знање Богом дано. Он је тај који је проповједао Христа Господа, који је својом моћном и Богом надахнутом ријечју васпитавао своје савременике, Црногорце и друге. Он је тај који је, као и пророк Јоил, знао и осјећао да многа зла која налазе људе, које Бог попушта на људе, да она долазе због њиховог незнања, због њихових гријеха и због тога пророк Јоил говори о народу великоме, о народима који долазе и разарају свети град Јерусалим и Израиљ. И говори о многим казнама које је Бог попустио на свој изабрани народ. Па су скакавци опустошили земљу, па је дошла суша, па се дрво осушило, земља је испуцала и претворила се у камен, стока поумирала. Нема воде, нема хљеба ни хране, све је сагорело због гријеха народа Божијега.

Али Бог оне који се покају поново призива, нарочито оне који призивају име Господње. И опет кажем, исто то што пророк описује, то је записано у дјелима, у ријечима, у посланицама, али и у многим предањима које се у народу чувају записане о Светом Петру Цетињском. Ријеч његова, страшна и моћна ријеч, његов благослов који је дао тај је и дан данас благословен. Онај кога је Свети Петар проклео, и до данас проклетство, сем ако се није покајао, на њему стоји и на њему почива. Сагледавао је и он будуће вријеме, не само вријеме у коме је живио. Па предање је остало о њему како је са својим ђаком отишао на Иванова корита и како га је ђак видио наслоњеног на свој владичански штап како плаче. Па га пита ђак: „Свети, зашто плачеш?”

А он ћути и ћути, па ће рећи: „Плачем над Црном Гором у 20. вијеку.”

Упокојио се 1830. године, а плакао је над Црном Гором у 20. вијеку! Шта је видио Свети Петар? Видио је продужетак онога зла, у још горем издању, против кога се борио у своје вријеме. Крвна и несрећна освета која је затрвала умове и душе браће. Па се он трудио, крстом и молитвом, и клетвом и благословом, да исцјели, од те опаке болести, свој мали народ сабијен са свих страна. У исто вријеме, као што је у вријеме Јоила, народ велики, по допуштењу Божијем, долазио да оскрнави свети град Јерусалим и светиње Божијег народа да га уништи, тако је и у вријеме Светог Петра Цетињског моћна царства, Отоманско царство, Махмут-паша Бушатлија, с једне стране, с друге стране моћно Наполеоново царство, угрозили народ, угрозили Светог Петра. А и данас се сјећамо оног страшног догађаја када је спаљен Цетињски манастир у његово вријеме, док је он био одсутан, када је последњи калуђер објешен на вратима Цетињског манастир, а народ се разбјежао по камењарима Катунске нахије, гдје није хљеба било, гдје воде није било и гдје се травом жућеницом хранио народ и гдје је брстио лишће кога је било. Као да читамо књигу пророка Јоила о страшним страдањима изабранога Божијег народа када читамо посланице Светога Петра Цетињског и када се сјећамо његове личности и његовог узвишеног светитељског лика.

Све то показује да заиста историјом и људским животом господаре духовни и морални закони. Тамо гдје људи одступају од пута који води у живот, од Божијега пута гдје људи одступају од закона који је Бог уградио у људску природу, тамо долази до човјекове пропасти и до несреће. Увијек је то тако било, до данас је тако и тако ће бити до краја свијета и вијека. Све су то пророци Божији, и Јоил и Петар, и Јован Рилски и Прохор Пчињски и многи други заједно са њима видјели и предвидјели. Па рекох зашто плаче Свети Петар над 20. вијеком, а кроз њега и над 21. вијеком? Плаче над Црном Гором зато што је та крвна освјета која је у његово вријеме пустошила земљу као скакавци, у још горем издању се она појавила у Црној Гори, нарочито у вријеме Другог свјетског поклања. Ових дана је изашла једна књига под називом: „Пуцај, рат је завршен” о злом путу братоубилаштва, крваво словеначко прољеће, гдје се описује, на најстрашнији начин, шта се догађало са нама, какво распеће носимо у себи, каква је то страшна мржња међу браћом која се појавила, оцеубилачка и братоубилачка мржња, чији трагови и до дан-данас трају, а несмирена крв невини побијене браће вапи пред пријестолом Божијим.

Тако је то било у Бјелопавлићима, тако је то било у Кучима, тако је то било у

Морачи, тако је то било у Братоножићима, тако је то било у Васојевићима, тако је то било у свим крајевима Црне Горе. Па онда кад човјек прочита те и такве књиге и сагледа нашу новију историју види да, ето конкретно у Другом свјетском рату и после њега, окупатори, Италијани и Њемци, су много мање убили људи него што су браћа учинила убијајући једни друге. Сигурно седамдесет посто више је пострадало у Црној Гори у току Другог свјетског рата и после њега од братске руке, а не од окупаторске. Само да набројимо стотину и петнаест свештеника, најбољих свештеника Митрополије црногорско-приморске, а то су двије трећине свештенства Митрополије који су побијени. Међу њима има и Бјелопавлића, само попа Јововића да се сјетимо и других, оних који су служили у овом свјетоме храму, који су убијени на правди Бога. Као да је пророк Јоил предвидио и то што се са нама догађало, а Свети Петар је видио на Ивановим Коритима почетком 20. вијека шта ће се догодити у 20. вијеку.

Уста његова су говорила премудрост, као и пророка Јоила. Срце његово је било научено правом знању и зато су и дјела његова и дјела пророкова и дјела других Божијих људи била плодотворна и плодоносна. Уродили су стоструко плодом, као што смо чули из данашњег Јеванђеља, јер је душа њихова била узорана Божијим раоником. И зато сјеме које је Бог посијао у њиховим срцима, оно је донијело стоструког плода, па се и ми данас хранимо тим плодом тога сјемена, плодовима мудрости пророка Јоила, Светог Петра Цетињског, Прохора Пчињског и преподобног чудотворца Јована Рилског.

Њиховим молитвама нека би Господ дао и нашим устима да не говоре лаж, него само премудрост и нека би нам Бог дао просвећење ума и нашем срцу да задобија истински разум и истинско знање, Божије знање, да би могли и ми да ходимо путем који води у живот вјечни и да би могли, излазећи у Дан Господњи пред лице Божије, да би могли доживјети да нас Бог прими и препозна за Своје, за припаднике Своје свете заједнице, Своје свете Цркве и Свога светог народа, Божијега изабраног народа, сабраног из свих времена и свих земаљских народа у један Божији народ који прославља Оца, и Сина и Духа Светога, Бога нашега, коме нека је слава и хвала у вијекове вијекове. Амин.

spc.rs